

Γραφήματα

ΕΝ 42. 14

Πρωϊνή - 17/11/91.

Συμπόσιο για την ελληνική ποίηση

Αγαπητή Σύνταξη,

Επειδή πρόσεξα την σημασία που δίνετε στα πολιτιστικά, με μία διάθεση μάλιστα να κεντρίσετε το ενδιαφέρον των αναγνωστών, να μου επιστρέψετε να επισύρω την προσοχή σε ένα σχετικό θέμα που αφορά και την ορθή ενημέρωση της αμερικανικής κοινής γνώμης γύρω από το μεγάλο πρόβλημα που λέγεται Κύπρος.

Εντελώς πρόσφατα παρακολούθησα ένα Συμπόσιο γυναικείας ποίησης, που οργανώθηκε στο πανεπιστήμιο Κολούμπια. Οι τιμώμενες ήταν μία Ελληνίδα ποιήτρια, η Κατερίνα - Αγγελάκη Ρουκ και δύο Ιρλανδέζες, η Εβαν Μπόλαντ και η Μεντ Μακουκιάν. Τα κοινά σημεία όπως τα είχαν επισημάνει οι οργανωτές του Συμποσίου ήταν η γεωγραφική θέση των δύο χωρών, στις άκρες της Ευρώπης, το γεγονός ότι υπάρχει και στην ελληνική και την ιρλανδική ποίηση η σφραγίδα των κοινωνικών προβληματισμών, το γεγονός ότι μεταφέρουν μέσα τους οι δύο κουλτούρες έντονη την παράδοση, τους μύθους, τις ρίζες κλπ.

Στη συζήτηση φυσικά, που ακολούθησε την κάθε ξεχωριστή εισήγηση θίγηκαν σωρεία άλλων θεμάτων όπως είναι λχ. η σαφήνεια ή η ασάφεια του σύγχρονου ποιητικού λόγου, η σχέση ποίησης και κριτικής κτλ.

Στα πλαίσια της όλης εκδήλωσης οργανώθηκε και ειδική ποιητική βραδιά, στην οποία απάγγειλαν ποιήματα τους μπροστά σε μια κατάμεστη αίθουσα οι τρεις ποιήτριες.

Και είναι ακριβώς αυτή η κατάμεστη αίθουσα που με εντυπωσίασε. Και ύστερα η επιθυμία του ακροατηρίου να συναντήσει τους ποιητές, να πάρει αυτόγραφα. Είναι φανερό ότι υπάρχει εδώ ένα κοινό, που ανεξάρτητα από το πόσο μεγάλο είναι σε όγκο, είναι πρόθυμο να επικοινωνήσει με τις άλλες κουλτούρες και να δεχτεί τα μηνύματα τους με κατανόηση και συμπάθεια.

Απ' αφορμή αυτό ακριβώς το Συμπόσιο κατευθύνθηκα σε βιβλιοθήκη για να δω ποιές πληροφορίες προσφέρονται στο αμερικάνικο κοινό και στους ειδικούς ακόμα για την κυπριακή λογοτεχνία. Βρήκα, λοιπόν, την Εγκυκλοπαίδεια Παγκόσμιας Λογοτεχνίας του 20ου αιώνα και στάθηκα στο κεφάλαιο Κύπρος. Εδώ υπήρχαν δύο άρθρα. Το ένα για την ελληνοκυπριακή λογοτεχνία και το άλλο για την τουρκοκυπριακή. Οι πληροφορίες του άρθρου για την ελληνοκυπριακή λογοτεχνία δεν πηγαινούν δυστυχώς πέρα από την δεκαετία του '60 (κι έχουμε τόσες και τόσες κατακτήσεις να παρουσιάσουμε).

Αντίθετα, το άρθρο για την τουρκοκυπριακή λογοτεχνία προχωρεί πολύ πιο πέρα και φτάνει μέχρι και τις μέρες μας

και το κυριότερο, το άρθρο το διαπερνά η πολιτική σκοπιμότητα. Στο κείμενο, όπου γίνεται λόγος για μία λογοτεχνία που «ανθεί» από καιρό, δίνει σε έκταση παραδείγματα για την τουρκοκυπριακή πεζογραφία και τα θέματα της που δεν είναι άλλα από τους «διωγμούς» στους οποίους υπόκεινται οι Τουρκοκύπριοι από τους Ελληνοκύπριους!

Επειδή ασχολούμαι με κάποιον τρόπο με τα θέματα αυτά, είμαι σε θέση να ξέρω ότι μέχρι και την εισβολή, την τουρκοκυπριακή λογοτεχνία δεν διαπερνούσε ένας έντονος εθνικισμός που τον εισήγαγαν οι Τούρκοι εκπαιδευτικοί από την Τουρκία, γι' αυτό και η ποιότητα της βρισκόταν σε χαμηλά επίπεδα, αυτό τονίζουν και οι καλύτεροι εκπρόσωποι της τουρκοκυπριακής λογοτεχνίας. Μετά την εισβολή παρουσιάστηκε μία ομάδα νέων ποιητών και πεζογράφων που αντίκρουσαν τα προβλήματα μέσα από ένα κυπριακό πρίσμα απαλλαγμένο από τον έξωλο ωβινισμό. Ενδεικτικό αυτής της λογοτεχνίας υπήρξε το λιτό, αλλά τόσο πυκνό ποίημα της Νεσιέ Γιασίν, που έγινε και τραγούδι από τον Μάριο Τόκα.

Λένε πως ο άνθρωπος πρέπει την πατρίδα ν' αγαπά

Αυτό μου λέει και ο πατέρας μου συχνά.

Η δική μου πατρίδα έχει μοιραστεί στα δύο

ποιό από τα δύο κομμάτια

πρέπει να αγαπώ

Και αυτή ακόμη την σπαρακτική κραυγή της Νεσιέ Γιασίν για την τραγωδία που κτύπησε την Κύπρο ο αρθρογράφος επεδίωξε να την νοθεύσει και να αντιστρέψει το μήνυμα του ηησιού. Το άρθρο, κλείνει με έναν πανούργο τρόπο. «Τα απλά, λέει, και ανθρωπιστικά ποιήματα της Νεσιέ Γιασίν δίνουν την αμηχανία των νεαρών Τουρκοκυπρίων και Ελληνοκυπρίων που ζουν τώρα σε μία «σταθερή χωρισμένη νήσο».

Επαναλαμβάνω μία έκκληση που απηύθηνα στην προηγούμενη μου επιστολή προς την εφημερίδα (6.11.91) αναφορικά με τον Ατλα των Rand Macnally με τις δύο Κύπρους! Υπάρχει αρκετό πεδίο εδώ για δράση των οργανώσεων, αλλά και ξεχωριστών ατόμων - πανεπιστημιακών, φοιτητών. Εκείνο που χρειάζεται είναι μία παρακολούθηση, μία επαγρύπνηση γύρω από τον παραμορφωμένο τρόπο με τον οποίο προβάλλεται εδώ σε πολλές περιπτώσεις η Κύπρος και μία, ταυτόχρονα, ετοιμότητα για παρεμβολή με οργανωμένο τρόπο.

Η μικρή Κύπρος έχει την ανάγκη του καθενός και υπάρχει εδώ στις ΗΠΑ ένα πολύ αξιόλογο ανθρώπινο δυναμικό, που μπορεί να την στηρίξει ποικιλοτρόπως.

Με εκτίμηση,
Π. Κυπρίδης
Νέα Υόρκη

Π. Κυπρίδης